

Τὰ καϊδία ἐτσεράταϊ, εἶνι θέντα δάμα (τὰ κλαδιά ξεράθη-
καν, θέλουν κάψιμο).

δαμάζω κοιν. δαμάζου Θεσσ. (Ζαγορ. κ.ά.) Λέσβ. Λήμν.
Σάμ. Στερελλ. (Ἀχυρ. κ.ά.) δαμάζ-ζω Ἰκαρ. (Ἅγιος Δη-
μήτρ. Προφήτης Ἡλ.) Κάλυμν. Κῶς Μεγίστ. Νίσυρ. Ρόδ.
κ.ά. δαμάδζω Σύμ. δαμάντζω Ἀστυπ. Κάρπ. (Ἐλυμπ.) δα-
μάδζω Ἀπουλ. (Καστριν. κ.ά.)

Τὸ ἀρχ. δ α μ á ζ ω.

Α) Μετβ. **1)** Καταβάλλω, κατανικῶ, ὑποτάσσω σύνθηθ.
καὶ Ἀπουλ. (Καστριν. κ.ά.): Πρέπει νὰ τὴ δαμάσης τὴ γυ-
ναῖκα σου. Δάμασε τὰ παιδιὰ σου σύνθηθ. Ἡ γυναῖκα τὸν
ἐδάμασε τὸν ἄντρα τῆς Χίος. Εἶναι δαμασμένος ἀπὸ τὴν
κούραση Κρήτ. Δὲ μὴ δαμάζ'ς εὐκουλα ἱμένα σὶ τίποντα.
— Σὶ δαμάζου σ' οὐλα, κακονμοῖρ' μ'! Στερελλ. (Ἀχυρ.) Αὐ-
τὸ τὸ παιδί δὲ δαμάζεται Λεξ. Πρω. || Ἄσμ.

Ὁ Διγενῆς ψυχομαχεῖ κ' ἡ γῆς τότε τρομάζ-ζει
κι ὁ Χάρος πού'ναὶδ δυνατός το σῶμαν δον δαμάζ-ζει
Νίσυρ. **β)** Χωνεύω Σύμ.: Ἐν ἦτο γαλοψημένο δὸ κριάς
ἔδὸ δάμασα ἀκόμα. **γ)** Μεταφ., πιστεύω, ὑποφέρω τι
Καρπ. (Ἐλυμπ.) Σύμ.: Ἐν ἡμπορῶ νὰ τὸ δαμάσω πὼς
ἐπόθανεν ὁ δεῖνα Ἐλυμπ. Ἐ δὸδ δαμάδζω, μωρὴ κοράκιμ
μου, καὶ τὸν Ἀρακλῆν ἄ φύη μικρός - μικρός Σύμ. **2)** Ἐπὶ
ζώων, ἐξημερώνω, τιθασεύω σύνθηθ.: Δαμάζω τὸ ἄλογο,
σύνθηθ. Τοῦ δάμασις, ὠρέ, αὐτὸ τ' ἄλουργον; — Τοῦ δά-
μασα κ' ἔσκασι. Ἡ γ'ναῖκα μαναχὰ δὲ δαμάζιτι, πιδιά!
Στερελλ. (Ἀχυρ.) || Ποίημ.

Κὶ ἄδραξε τὸ σίδερο ἡ φωτιά | κι ἀπ' τὰ δόντια τῆς θὰ
βγῇ

σὰ λιοντάρι δαμασμένο | ἀπὸ ξωτικοῦ βουλή
Κ. Παλαμ., Δωδεκάλ. Γύφτ.², 39. **3)** Ἐπὶ ἀντικειμένων,
καθιστῶ εὐκατέργαστον Ρόδ. — Κ. Παρορ., Κόκκιν. τράγ.,
40: Καματερός ἄθ-θροπος ὁ Τσαμπίκος καὶ τὶς καγῖες καὶ
τὰ κούκουρα ρουμάνια ἐδάμασέν da κ' ἔκαμέν da λιοφόρια
(καγῖες = πετρώδη ἐδάφη, κούκουρα = ξηρά, λιοφόρια =
ἐλαιῶνες) Ρόδ. Κὶ ὁ βράχος θέλει φουρνέλο καὶ λιστό γιὰ
νὰ δαμαστῇ Κ. Παρορ., ἐνθ' ἄν. **β)** Ἐπὶ δερμάτων, ξύλων,
καρπῶν καὶ ἄλλων ἀντικειμένων κατεργάζομαι, καθιστῶ
στερεόν Θεσσ. (Ζαγορ.) Κρήτ. Λήμν.: Δαμάζω τὰ δέρμα-
τα (ἐμβαπτίζω εἰς εἰδικὴν διάλυσιν) Ζαγορ. Δαμάζω τὸ τσι-
κάλι (θέτω ἐπὶ τῆς πυρᾶς τὴν χύτραν πρὸς σκλήρυνσιν) Κρήτ.

Β) Ἀμτβ. **1)** Ἀποβάλλω τὰς ὀρμὰς, καταπραῦνομαι
Μύκ. Ρόδ.: Εἶναι φρόνιμη πιά, ἦκαμε βαλιδὰ καὶ δάμασενε
Μύκ. Αὐτὸς ἐδάμασε καλὰ καὶ καλὰ Ρόδ. **β)** Καταβάλλο-
μαι, κουράζομαι Ἀστυπ.: Ἐδάμασα ὑπὸ τὶς δουλιτσιές.
2) Ἐπὶ καρπῶν, ὠριμάζω Εὐβ. (Κάρυστ.) Κάλυμν. Λήμν.
Ρόδ. Σάμ. Χίος — Λεξ. Βάιγ. Πρω. Δημητρ.: Δὲ δαμά-
σανε ἀκόμα τὰ σῦκα Κάρυστ. Πεπόνι δαμασμένο αὐτόθ.
Σὰ δαμάσ'νι τὰ σταφύλια, θὰ τὰ τρυγήσουμι Λήμν. Δαμά-
σανι οἱ ἐλιές Σάμ. Τ'ἀπίδια ἐδάμασαν Λεξ. Βάιγ. **β)** Ἐπὶ
ἐδωμάτων, καθίσταμαι κατάλληλος πρὸς χρῆσιν Ἰκαρ.
(Ἅγιος Δημήτρ.) Ρόδ. Χίος — Λεξ. Δημητρ.: Τὸ κρέας
δὲν ἐδάμασεν ἀκόμη (δὲν ἔγινε τρυφερόν) Λεξ. Δημητρ.
Βάλε τίς ἐλιές 'ς τὸ ἰλάτι νὰ δαμάσουν Χίος. Δαμάζει ἡ
γριά (= ὁ ἐπίπαγος τοῦ γάλακτος εἶναι κατάλληλος πρὸς
παρασκευὴν βουτύρου) Ρόδ. Ἐχρῖσα τῇβ βυτίνα, γιατί ἐδά-
μασεν τὸ κρασὶν (βυτίνα = πῆλινο ἀγγεῖο) σταμάτησεν ὁ
βρασμός τοῦ γλεύκους Ἅγιος Δημήτρ. **γ)** Ἐπὶ κόπρου,
ζυμοῦμαι, χωνεύω Ρόδ.: Ἐδάμασεν ἡ κοπριά. Δαμασμένη
κοπριά. **δ)** Ἐπὶ καμίνου, καίω τὰ ξύλα Σύμ.: Καὶ πάλε 'ὰ
δαμάση, 'ὰ τὸ ξαναθ-βουκχώσης.

δαμάκι ἐπίρρ. Κρήτ. (Νεάπ. κ.ά.) Πελοπν. (Καλάβρ.)
— Ε. Φραντζεσκ., Ἀριάδν., 63 ἱμάτσι Κάλυμν. ἱμάκι Κρήτ.
— Ι. Κονδυλάκ., Πρώτη ἀγάπ., 76.

Ἐκ τοῦ Βυζαντ. ἐπίρρ. δ α μ á ν (Βλ. Ἐμμ. Κριαρᾶ, Λεξ.
Μεσν.) καὶ τῆς ὑποκορ. καταλ. -ά κ ι. Ἡ λ. καὶ εἰς Δουκ.
ὑπὸ τὸν τύπ. δ ο υ μ á κ η.

Ὀλίγον ἐνθ' ἄν.: ἱμάτσι βράμα Κάλυμν. || Ἄσμ.
Θυμήσου τὴν ἀγάπη μας καὶ δάκρυσε δαμάκι,
θυμήσου ἀπὸ σ' ἐφίλωνα χωστὰ 'ς τὸ φεγαράκι
(χωστὰ = κρυφὰ) Κρήτ.

Γιατί 'ναι δίκιο καὶ προπετὸ νὰ δροσιστοῦ δαμάκι
τὰ χεῖλη πού ἐπίνανε γιὰ σὲ πολὺ φαρμάκι
Ε. Φραντζεσκ. ἐνθ' ἄν. Ἡ σημ. ἤδη Βυζαντ. Βλ. Ἐμμ. Κρι-
αρᾶ, Λεξ. Μεσν. εἰς λ. δ α μ á κ ι ν.

δαμάλα ἡ, πολλαχ. καὶ Καλαβρ. (Μπόβ. Χωρ. Βουν.)
Τσακων. (Χαβουτσ.) δαμάλα Καλαβρ. (Βουν. Γαλλικ.
Μπόβ.) δαμάλα Τσακων. (Βάτικ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. δ α μ á λ ι κατὰ μεγεθ. τύπ.

1) Ἡ δάμαλις, ἡ νεαρὰ ἀγέλης πολλαχ. καὶ Καλαβρ.
(Βουν. Γαλλικ. Μπόβ. Χωρ. Βουν.) Τσακων. (Βάτικ. Χα-
βουτσ.): Ἐχω μιὰ δαμάλα καλοθρεμμένη, θὰ δῆνε σφά-
ξω 'ς τὸ πανηγύρι Πελοπν. (Γαργαλ.) Μὴ δὴ βουλάς, μω-
ρέ, τὴ δαμάλα νὰ δὴν ἔχουμε 'ς τὸ σπαρτὸ ρεζέροβα Πελοπν.
(Βερεστ.) Τί θὰ κάμουμε ὀφέτον πού ἐδώκαμε τὴ μεγάλη
'γελάδα καὶ ἡ δαμάλα ἐναι ἀμέρουνη γιὰ τὸ ζυγὸ ἀκόμα!
Πελοπν. (Λάγ.) Ἐβρασε τὸ κρέας λήγορα, δὲν ἦτα 'γελάδα,
ἦτα δαμάλα Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) Αὐτὸς σῶθ'κι μέτ' 'γε-
λάδες. Ἐχ' τώρα δυὸ δαμάλες καὶ δυὸ μ'σκάρια γιὰ πούλ'-
μα Εὐβ. (Ἀκρ.) Τὸ λέει ἡ δαμάλα μας, τὸ 'μολογεῖ μοναχὴ
τση (ἡ δαμάλα εὐρίσκεται εἰς σεξουαλικὸν ὄργανισμὸν) Κέρκ.
(Αὐχινόν. Καρουσ. Περουλ. Ραχτ.) Νὰ σ'μιάης τ' δαμάλα
σ', γιατί μῶφαί οὐλον τοῦ καλαμπόξ' Στερελλ. (Ἀχυρ.) Ἡ
δαμάλα μου γέννησι μουσκάρ' ἀδρίκειον κὶ ἀγ'νυαίκειον (ἡ
ἀγελάδα μου γέννησε ἀρσενικὸ καὶ θηλυκὸ μουσχάρι) Μακεδ.
(Μεσολακκ.) Θῦκα τὰ δαμά μ' (ἔσφαξα τὴ δαμάλα μου)
Βάτικ. || Ποίημ.

Καθὼς κλαίει, σὰν τῆς παίρνουν τὸ τέκνον, ἡ δαμάλα,
ξεφωνίζω καὶ νόημα δὲν ἔχουν τὰ λόγια
Κ. Βάρναλ. εἰς Ἀνθολογ. Η. Ἀποστολίδ., 32. Συνών. ἀ γ ε-
λ á δ α, μ α τ ζ é τ α, μ ο σ χ á ρ α, μ π ο υ ζ í á κ α, σ α-
ν á δ α. **2)** Μεταφ. **α)** Ἡ εὐτραφὴς νεᾶνις Πελοπν. (Γαργαλ.
Κίτ. Μάν.) κ.ά.: Ἐχει γενεῖ ἡ κοπέλα τῆς σὰ δαμάλα Κίτ.
Μάν. Παραχόδρυνες, μωρ' δαμάλα! Γαργαλ. **β)** Γυνὴ μὴ
ἐντιμος Στερελλ. (Ἀχυρ.) κ.ά.: Ἐχ' καλὴ δαμάλα οὐ Γλη-
γόρ'ς σπὶτ' τ'! (δὲν ἔχει τίμια γυναῖκα) Ἀχυρ.

δαμαλάκι τό, σύνθηθ. δαμαλάτσιν Χίος δαμαλάτσι Ἀ-
στυπ. Εὐβ. (Κουρ.) Μύκ. κ.ά. δαμαλάκι Τσακων. (Χαβουτσ.)
δαμαλάκι Νάξ. (Ἀπύρανθ.) δαμαλάτσι Ἀπουλ. (Καστριν.
Μαρτιν. Στερνατ.) Καλαβρ. (Καρδ.) ταμαλάτσι Ἀπουλ.
(Κοριλ. Στερνατ.) δαμαλάξ' σύνθηθ. βορ. ιδιωμ. δαμαλάι
Χίος δαμαλάι Ἀπουλ. (Καλημ. Μαρτ. κ.ά.) ταμαλάι Ἀ-
πουλ. (Μαρτ.) γαμαλάκι Ρόδ. (Σορων.) γαμαλάτθι Κῶς
κ.ά. 'αμαλάκι Κάλυμν.

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. δ α μ á λ ι. Ἡ λ. καὶ εἰς Σομ.

1) Τὸ νεογνὸν τῆς ἀγελάδος, τὸ μέχρις ἐνὸς ἔτους δαμάκι,
συννηθέστερον ἐπὶ θήλεος, σύνθηθ. καὶ Ἀπουλ. (Καλημ. Κα-
στριν. Μαρτ. Μαρτιν. Στερνατ.) Καλαβρ. (Καρδ.) Τσακων.
(Χαβουτσ.): Ἐγέννησε ἡ 'γελάδα μας καὶ ἔκαμε ἓνα σερνι-
κὸ δαμαλάκι Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) Ἐναι μικρὸ δαμαλάκι



ἀκόμα βυγιάζει αὐτόθι. Τὸ δαμαλάκι βουρίζει γιὰ τὴ μάννα του (βουρίζει = μυκᾶται) Πελοπν. (Γαργαλ.) Γέν-νησεν ἡ αἰλ-λιά μας κ' ἤκαμεν ἕναν ὄμορφογ-γαμαλάτθι Κῶς. Ἡ ἀγελάδα ἐγέννησε δαμαλάκι (ἐννοεῖται θῆλυ) Χίος Θές νὰ βγῆς νὰ δῆς ἕνα δαμαλάκι; Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Νὰ πάρης ἡ ἀπατή σου τὸ δαμαλάττι τσαὶ νὰ πάης 'ς τὸ χωριὸ (ἡ ἀπατή σου = ἐσὺ ἡ ἴδια) Ἀστυπ. || Παροιμ. Κάτωμος ἤσφαξε δὴ νύχτα τσι 'εροδόβουδοι κ' ἐδούλια δὴν ἡμέρα τὰ δαμαλάκια (ἐδούλια = ἐφοβεῖτο· ὅτι ἀντιμετωπίζεται εὐκολώτερον ὁ κίνδυνος τοῦ ὁποίου τὴν σοβαρότητα ἀγνοοῦμε) Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Διὰ τὴν παροιμ. βλ. παροιμιόμυθ. εἰς δαμάλι 1. || Ἄσμ.

Νὰ κοιμᾶται σὰ δ' ἀρνάκι,
νὰ ξυπνᾷ σὰ δαμαλάκι
(δηλ. μεγαλωμένον· ἐκ βαρυκαλ.) Ἰος. Συνών. ἀγελάδακι, δαμάλοῦδι, μοσχάρακι β) Κρέας νεογνοῦ ἀγελάδος Λειψ. Χίος (Βροντ. κ.ά.): Ἐχω καλὸ δαμαλάκι Χίος γ) Μεταφ., ἄνθρωπος κουτὸς Κίμωλ. κ.ά.: Σοῦ 'δωσε τὸ χωράφι ποὺ δὲν τρώεται ποτέ, ἀφοῦ 'σουν δαμαλάκι (ὁ πεθερός σου σοῦ ἔδωσε χωράφι μὴ προσοδοφόρον, διότι ἤσουν κουτὸς) Κίμωλ. Συνών. βλ. εἰς λ. βόιδακας 2, δάμαλος 2β. 2) Ἐντομον νυκτόβιον τῆς οἰκογ. τῶν Λεπιδοπτέρων (Lepidoptera), πιθανὸν τὸ κοιν. καντηλοσβέστης, τὸ ὁποῖον κατὰ τὴν λαϊκὴν δοξασίαν προαναγγέλλει ἀσθένειαν ἢ καλὰς εἰδήσεις διὰ τοὺς ἀνθρώπους τῆς οἰκίας εἰς τὴν ὁποίαν εἰσέρχεται ἢ ἀφίξιν ἐπισκέπτου ἢ συγγενοῦς Εὐβ. (Κουρ.) Ἰων. (Ἀλάτσατ.) Σῦρ. Χίος (Βροντ. Ἑγγρηγόρ.) κ.ά.: Ἀν ἔρτη μέσ'ς τὸ σπίτι - σου δαμαλάττιν τζαὶ πετᾷ ἀπεῶ τσ' ἀπετσεῖ χωρὶς νὰ καθίξ-ζη πούετι, εἰς' -σημάν πῶς θὰ 'ρτη πρόσωπος-ς τὸ σπίτι (ἀπεῶ = ἐδῶ, ἀπετσεῖ = ἐκεῖ, πούετι = πούθενά, σημάν = σημάδι) Χίος. Ἀχ! εἶντα χαμπάρι θὰ μοῦ 'ρτη; μαῦρο δαμαλάκι ἤμπε 'ς τὸ σπίτι μου! (κατὰ τὴν λαϊκὴν δοξασίαν τὸ μαῦρον ἔντομον φέρει πικρὰς εἰδήσεις, ἐνῶ τὸ κόκκινον εὐχαρίστους) Εὐβ.(Κουρ.). Συνών. βλ. εἰς λ. ἀρωσταρίδα.

δαμαλάκος ὁ, Πελοπν. (Βερεστ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. δαμάλι καὶ τῆς ὑποκορ. καταλ. -άκος.

Μικρὸν εἰσέτι δαμάλι: Γιὰ τσήκω τὰ καπούλια 'φτοῦ δοῦ δαμαλάκον νὰ ἰδῆς τί ψάργια πιάνει; (=...νὰ ἰδῆς τί προοπτικὲς ἔχει, θὰ γίνῃ εὐρωστος;) Ἐκεῖνος ὁ δαμαλάκος ὁ κακομοίρης κᾶτι λέει, θὰ πάη καμμιὰ πενηνταργιὰ οἰκάδες. Συνών. δαμάλελος.

δαμαλέλα ἡ, ἀμάρτ. δαμαλέλ-δα Ἀπουλ. (Μαρτιν.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. δαμάλα, παρὰ τὸ ὅπ. καὶ δαμάλα, καὶ τῆς ὑποκορ. καταλ. -έλλα, διὰ τὴν ὅπ. βλ. -έλα.

Μικρὴ δαμάλα: Ἡ ἀβιλάτα ἐκέν-νησε καὶ ἔκαμε μιὰν δαμαλέλ-δα (ἀβιλάτα = ἀγελάς). Συνών. δαμάλιδα.

δαμαλέλος ὁ, Πελοπν. (Βερεστ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. δαμάλι καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -έλος. Δαμάλακος, τὸ ὅπ. βλ.: Ἐλα μου 'δῶ, δαμαλέλο μου, νὰ σὲ δέσω 'δῶ χάμον καὶ νὰ μὴ βηγαίνῃς πιά 'ς τίς ζημιές. Ἀιντε, μορὲ δαμαλέλο, ποῦ μοῦ κάνεις καὶ τὸν ἄγριο!

δαμαλερός ἐπίθ. Λεξ. Βάνγ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. δαμάλι καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ερός.

Ἡ λ. εἰς ἔγγραφον Θήρας τοῦ 1741 καὶ εἰς Σομ.

Ὁ τοῦ μόσχου: Τὸ δαμαλερὸ κεφάλι - ποδάρι - κρέας

Συνών. δαμαλήσιος, μοσχάρος, μοσχάριος.

δαμαλέτσι τό, ἐνιαχ. δαμαλέτθ' Ἡπ. (Πλατανούσ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. δαμάλι καὶ τῆς ὑποκορ. καταλ. -έτσι, διὰ τὴν ὅπ. βλ. Ἀνθ. Παπαδοπ., Γραμμ. βορ. ἰδιωμ., 107. Δαμαλίτσα, τὸ ὅπ. βλ., ἐνθ' ἄν.

δαμαλήσιος ἐπίθ. Νάξ. (Γαλανᾶδ.) κ.ά. — Λεξ. Πρω. Δημητρ. δαμαλήσιους Ἡπ. (Ζαγόρ.) κ.ά. βορ. ἰδιωμ. δαμαλήσιος Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) δαμαλήσιος Ἀνδρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. δαμάλι καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ήσιος.

Ὁ ἐκ μόσχου προερχόμενος ἐνθ' ἄν.: Δαμαλήσιο κρέας Νάξ. (Γαλανᾶδ.) Δαμαλήσιο τομάρι Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) Τῆς πῆρε μιὰ φορὰ τῆς γυναικας του μιὰ κοιλιὰ δαμαλήσια καὶ τῆς ἤλεγε νὰ τὴ βράσῃ Ἀνδρ. Αὐτὸ τοῦ κριάς εἶνι δαμαλήσιον Ἡπ. (Ζαγόρ.) Συνών. βλ. εἰς λ. δαμάλερος.

δαμάλι τό, δαμάλιν Ἰκαρ. (Βραχᾶδ.) Κύπρ. (Κυθρ. Μένουκ. κ.ά.) Πόντ. (Νικόπ. κ.ά.) δαμάλι κοιν. καὶ Ἀπουλ. (Καλημ.) Καλαβρ. (Βουν. Γαλλικ. Μπόβ. Ροχούδ. Χωρίο Ροχούδ.) Τσακων. δαμάλ' βόρ. ἰδιωμ. δαμάλι Ἀπουλ. (Καλημ. Καστριν. Κοριλ. Μαρτ. Μαρτιν. Στερνατ. Τσολλῖν.) Καλαβρ. (Γαλλικ.) ταμάλι Ἀπουλ. (Καστριν. Κοριλ.) γαμάλιν Κύπρ. γαμάλι Κάλυμν. Κύπρ. (Ἐξω Μετόχ. κ.ά.) Κῶς (Ἀντιμάχ. Καρδάμ.) Νίσυρ. Ρόδ. Χάλκ. κ.ά. ἁμάλιν Κύπρ. ἁμάλι Κάρπ. (Ἐλυμπ. κ.ά.) Κάσ. Σκυρ. δομάλ' Θράκ. (Ἀκαλάν.) Πληθ. δαμάγ-για Ἀπουλ. (Μαρτ.)

Ἐκ τοῦ Ἑλληνιστ. οὐσ. δαμάλιον. Ὁ τύπ. δαμάλιν καὶ εἰς Βουστρών. (ἔκδ. Κ. Σάθα, Μεσν. Βιβλ. 2, 459) «Ἀφέντη ὁ ρὲ Λοῆς ἐπεθύμησε νὰ φάγῃ δαμάλιν». Ἡ λ. καὶ εἰς Σομ.

1) Μόσχος ἢ δάμαλις ἐνὸς μέχρι δύο ἐτῶν, ποῦ δὲν ἔχει εἰσέτι ὑποβληθῇ εἰς ἀγροτικὰς ἐργασίας κοιν. καὶ Ἀπουλ. (Καλημ. Καστριν. Κοριλ. Μαρτ. Μαρτιν. Στερνατ. Τσολλῖν.) Καλαβρ. (Βουν. Γαλλικ. Μπόβ. Ροχούδ. Χωρίο Ροχούδ.): Ἀγόρασα μιὰν ἀγελάδα μὲ τὸ δαμάλι της. Μπερδεύτηκε τὸ δαμάλι 'ς τὸ σχοινὶ καὶ πνίγηκε κοιν. Φεύγα, μορὲ, 'φτοῦ χάμον μὴ γάμη ἔτσι καὶ σὲ τσι-κήση 'φτοῦ δὲ δαμάλι (τσικήση = κουτουλήση) Πελοπν. (Βερεστ.) 'Φτοῦ δὲ δαμάλι θέλει σκότωμα, οὐλο 'ς τὸ παγνίτ' ἀλόγον πάει καὶ τρώει αὐτόθι. Αὐτὸ τὸ δαμάλι δὲν πιάνεται 'ς τὴ ζεύλα (= δὲν τιθασιεύεται, ὥστε νὰ ὑποστῇ ζυγόν) Πελοπν. (Κερπιν.) Μοῦ 'μεινε ἀγάστρουτη ἡ 'γελάδα ὀφέ-τον καὶ θὰ μοῦ πᾶνε τζάβα τόσα χόρτα χωρὶς δαμάλι Πελοπν. (Λάγ.) Ἀφηκα τὴ 'γελάδα μὲ τὸ δαμάλι ἀπονύχτερη καὶ σκιάζομαι νὰ μὴ βᾶσι οἱ λύκοι καὶ μοῦ τὸ φᾶσι (ἀπονύχτερη = ἐκτὸς μάνδρας κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς νυκτὸς) αὐτόθι. Θ' ἀγοράσω δύο-τρία δαμάλια νὰ δᾶ θρέψω μὲ τὰ χορτάρια ποῦ ἔχω Πελοπν. (Γέρμ.) Τὸ 'χω ἀκαμάτεντο τὸ δαμάλι μου (ἀκαμάτεντο = μὴ τεθὲν εἰσέτι ὑπὸ ζυγόν) Πελοπν. (Μεσσην.) Ὁ ἅγιος-Μόδεστος ἔφτασε καὶ πῆρε τὸ δαμάλι ἀπ' τὸ στόμα τοῦ λύκου (ἐκ διηγῆσ.) Πελοπν. (Κλειτορ.) Ἐπούλησα ἕνα δαμάλι κὶ ἀγόρασα ἕνα πουλάρι Πελοπν. (Δάρα Ἀρκαδ.) Τοῦτο τὸ δαμάλι τοῦ ἔλειξε τὰ μαλ-λία τσαὶ βγῆτσε ἡ βοῖδολεχιά 'ς τὸ κεφάλι του (βοῖδολε-χιά = τὸ μέρος τῆς κόμης τὸ φερόμενον ἀπὸ τοῦ μετώπου πρὸς τὰ ἄνω) Πελοπν. (Ξεχώρ.) Τὸ δαμάλι ἀκολούθησε τὴ 'γελάδα ποῦ κοῦτσυσε (= ἔφυγε μεθ' ὁρμῆς) αὐτόθι. Ἐκψε ὁ βαλοκόλης ἕνα γλυκοκολότσυθο σὰ δαμάλι (δηλ.

